

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Gelis 02.09.2022
Published /Yayınlanma 31.10.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Solmaz, M. (2022). Germinal ve Sevgili Arsız Ölüm romanlarında yoksulluğun aile düzenine etkisi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(88), 2138-2142.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3289>

Doç. Dr. Mustafa SOLMAZ
<https://orcid.org/0000-0002-3323-7448>
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Van / TÜRKİYE

GERMİNAL VE SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM ROMANLARINDA YOKSULLUĞUN AİLE DÜZENİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF POVERTY ON FAMILY ORDER IN THE NOVELS GERMINAL AND SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM

Issue/Sayı: 88

Volume/Cilt: 9

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

ÖZET

Kimi toplumlarda asgari ihtiyaçlarını karşılayan birey yoksul olarak görülmezken, bazı toplumlarda, zorunlu ihtiyaçları dışında kalan eğlence, seyahat etme gibi gereksinimlerini karşılayamayan birey yoksul kabul edilebilmektedir. Böylece yoksulluk, farklı tanımları yapılan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yoksulluk bazen, 1789 Fransız devriminde olduğu gibi, bir milletin kaderini değiştirecek güçte toplumsal bir değişime neden olabilir. Bazen de toplumun kanayan bir yarası olarak varlığını sürdürmeye devam eder. Ancak yoksulluk, belli bir noktadan sonra, genellikle, bireyin karakteri üzerinde değişimlere neden olur. İnsanın alışageldiği ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmesi, kişilik yapısı üzerinde derin etkileri ortaya çıkarabilir.

İnceleyeceğimiz *Germinal* ve *Sevgili Arsız Ölüm* romanlarında bunu karşılaştırmalı olarak ele alacağız. İlk roman; Fransız yazar Emile Zola'nın, genel olarak, 19. yüzyıl Fransız ekonomisindeki çalkantılardan dolayı halkın ezildiği, aile kurumunun çöktüğü, yozlaşmanın görüldüğü bir toplumsal yapıyı, gerçek bir hikayeden esinlenerek kaleme aldığı 'Germinal' adlı romandır. Yazıldığı dönemde çok ses getiren roman; ülkenin kuzey bölgesinde bulunan kömür işletmelerinin ve buna bağlı olarak maden işçilerinin varlık ile yokluk arasında yaşam mücadelesi vermelerini, aile yapısının bundan nasıl etkilendiğini çarpıcı örneklerle gösterir. Maden işçilerinin zor koşullar altında karın tokluğuna ve aileleri ile ilgili birçok taviz vererek çalışırken işverenlerin şatafatlı bir yaşam sürmesi, ölen işçilerin dikkate bile alınmadan madendeki zararların ön plana çıkması insanlığın nasıl öldüğünü göstermesi açısından önemlidir. Diğeri ise, Türk edebiyatının günümüz yazarlarından Latife Tekin'in olaylara farklı bir üslupla yaklaşarak yazdığı 'Sevgili Arsız Ölüm' adlı romanıdır. Romanda, köyden kente göç eden bir ailenin ekonomik gücünü kaybetmesi sonucu aile yapısında ne gibi değişiklikler olabileceği gösterilir.

Anahtar Sözcükler: aile düzeni, yoksulluk, etki, çöküntü, değişim.

ABSTRACT

In some societies, the individual who meets the minimum needs is not considered poor, while in some societies, the individual who cannot meet the needs such as entertainment and travel, other than their essential needs, can be considered poor. Thus, poverty emerges as a phenomenon with different definitions. Poverty can sometimes cause a social change powerful enough to change the destiny of a nation, as in the French revolution of 1789. Sometimes it continues to exist as a bleeding wound of society. But poverty, after a certain point, usually causes changes in the character of the individual. The fact that a person cannot meet his usual needs can reveal deep effects on his personality structure.

We will deal with this comparatively in the novels *Germinal* and *Sevgili Arsız Ölüm* that we will examine. first novel; 'Germinal' is a novel by the French writer Emile Zola, inspired by a true story, about a social structure in which the people were oppressed, the family institution collapsed, and corruption was seen due to the turmoil in the French economy in the 19th century. The novel, which made a lot of noise at the time it was written; shows with striking examples how the coal enterprises in the northern region of the country and accordingly the mine workers struggle to survive between wealth and poverty, and how the family structure is affected by this. It is important that the employers lead a luxurious life, while the mine workers work under difficult conditions by making many concessions about their stomach and their families, and that the damages in the mine come to the fore without even considering the dead workers, in terms of showing how humanity died. The other one is the novel "Sevgili Arsız Ölüm", written by Latife Tekin, one of the contemporary writers of Turkish literature, by approaching the events with a different style. In the novel, it is shown what kind of changes can happen in the family structure as a result of the loss of economic power of a family who migrated from the village to the city.

Keywords: family order, poverty, impact, depression, change.

1. GİRİŞ

Her toplumun sosyal düzeni sağlamak ya da koruyabilmek için kendine özgü kuralları vardır ve bu kurallar ister yazılı ya da sözlü olsun, her topluma göre farklılıklar gösterir. Ancak, kurallar toplumsal yapının sağlam olduğu durumlarda uygulanabilir. Bu da, bireylerin öncelikle maddi ihtiyaçlarını karşılama ile doğru orantılıdır. Yaşam koşullarının zorlaşması, gereksinimlerin karşılanamaması, toplumsal olarak olumsuz görülen bazı davranışların önce bireyler daha sonra toplum tarafından normal görülmesine ya da kanıksanarak görmezden gelinmesine yol açar. Bu da yoksulluk ya da yoksunluktan kaynaklanan toplumsal değişimi ifade eder.

Biyolojik ilişki sonucu insan türünün devamını sağlayan, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin belli kurallara bağlandığı, o güne dek toplumda oluşturulmuş maddi ve manevi zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktaran, biyolojik, psikolojik, ekonomik, toplumsal, hukuksal vb. yönleri bulunan toplumsal bir birim (Sayın, 1990:2) olan aile; Bozkurt'a göre (2004:190) "*Kan, evlilik ve evlat edinme yoluyla ilişki halinde olan ve genellikle ortak bir mekanı paylaşan toplumsal birimdir.*" Türk Dil Kurumu'na göre ise "*Evlilik ve kan bağına dayanan, kari, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik.*" olarak tanımlanmıştır (URL1). Yoksulluk çok boyutlu ve toplumdan topluma değiştiği için yapılan tanımlamalar farklılaşmaktadır.

Çocukların gelişim süreçlerinde içinde buldukları toplum ve kültürel yapı hakkında temel eğitimi aldıkları aile kurumu, psikolojik bir rol üstlenerek, aile bireyleri arasında kurulan duygusal bağlar aracılığıyla onlara sevgi ve güven duygusu aşılamakta, modern toplumun oluşturduğu yalnızlık ve yabancılaşma duyguları, aile birlikteliği ile giderilmeye çalışılmaktadır (Giddens, 2012: 279). Ancak yoksulluk, ailenin bunları yerine getirmesinde en büyük engellerden birisi olarak karşısına çıkmaktadır. Yoksunluğu ve mahrumiyeti kapsayan yoksulluğun belirlenmesinde yaşanan toplum ve zamanın özelliklerini dikkate alan göreceli yoksulluk, bireyin refah düzeyinin, toplumun genel refah düzeyi altında olmasını ifade etmektedir (Streeten, 1994:18) Yoksulluk ölçütü her ne kadar her topluma göre farklılık gösterse de Alagh (1992:109); "*Bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli düzeyde gelire sahip olamamaları durumunda toplumun asgari refah düzeyinin altında kalması.*" olarak tanımlanmaktadır.

Birçok eserde, yoksulluğun neden olduğu sorunlar ve umutsuzluklar eserlerin ana omurgasını oluşturur hale gelir. Bu eserlerden yoksunluk ve yoksulluk unsurları çıkarıldığında yapıt hiçbir işe yaramayacak hale gelir. Yazdıkları roman ya da hikâyeleriyle özdeşleşen, yazarlardan Victor Hugo'nun 'Sefiller', Orhan Kemal'in 'Ekmek Kavgası', Kemalettin Tuğcu'nun 'Eskici Baba' ya da herhangi bir eserden yoksulluk unsuru çıkarıldığında yapıtlarda ne olay örgüsü ne karakter ne de roman kalır. Bu yüzden, özellikle roman, masal, hikâye gibi edebi türlerde, yapıtın konusu kahramanlık, fedakârlık ya da aşk ise eserin içinde, genellikle, bitmez tükenmez bir hazine olarak görülen yoksulluk ile ilgili bir kısım bulunur. Çünkü açlık, Hugo'nun deyimiyle, öyle bir kapıdır ki, oradan geçme mecburiyeti doğdu mu, insan ne kadar büyük olursa olsun, büyüklüğü kadar eğilmek zorunda kalır.

İnceleyeceğimiz 'Germinal' adlı ilk romanda Fransız yazar Emile Zola; gerçek bir hikâyeden esinlenerek, XIX. yüzyıl Fransız ekonomisindeki darboğazdan dolayı, özellikle kuzeydeki maden bölgelerindeki halkın çektiği büyük sıkıntıları, aile kurumunun varlık ile yokluk arasında gidip gelmesini, yozlaşmanın arttığı bir toplumsal yapıyı dile getirmiştir. "*XIX. yüzyılda oluşan tarihi ve ekonomik koşullar insanların yaşama bakış açılarını değiştirir.*" (Raimond, 1988:84) Yazar; zor koşullar altında karın tokluğuna çalışan maden işçilerinin yaşamak için verdikleri tavizlerin yanında ahlaki değer yargılarının nasıl değiştiğini, ölen bir işçinin hiçbir değerinin olmadığını çarpıcı örneklerle anlatır. Bir yanda zenginliğin diğer yanda sefaletin varlığını sürdürdüğü sömürü ve bozulmayı ortaya koyar. Maden işçileri içinde buldukları zor yaşam koşullarından kurtulup karınları tok yaşamak için yokluğa ve yaşadıkları düzene başkaldırırlar. Çünkü insan başkaldırmak için ötekilere ihtiyaç duyar, bu ihtiyaç ahlaki bir değer oluşturur ve insan bu oluşan değerlerle kendini aşar. Ancak işçiler hep birlikte verdikleri mücadeleyi kaybederler ve eski yaşamlarından daha zor koşullarda çalışmaya devam etmek zorunda kalırlar.

Latife Tekin'in büyümlü gerçekçi tarzda yazdığı, Anadolu'daki köy yaşamını ve insanlarını anlattığı 'Sevgili Arsız Ölüm' romanında ise; köyünde iken gelir seviyesi iyi olan, ancak kente göç etmesiyle birlikte ailenin ekonomik darboğaza girmesi, ihtiyaçlarını karşılayamaması sonucunda aile bireylerinin

rüzgâr önündeki kuru bir yaprak gibi savrulması farklı bir üslupla betimlenir. Hemşericilik ve cemaatçilik kavramlarının toplumda değer kaybetmeden varlığını sürdürdüğünü gösterir.

‘Germinal’ romanı; yaşanan yoksulluğu göstermek amacıyla, makine şefliğinden kovulduktan sonra iş aramak için maden bölgesine gelen Etienne ile iş ortamı ve işçilerin sözleri üzerinden olayların geçeceği bölgenin tanıtılması ile başlar. “*Kirli pencerelerden tek tük cılız ışık sızıyordu. Dışarıda oldukça büyük, kararmış tahta sıpalara beş altı kederli fener asılıydı.*” (Zola, 2003:6) sözlerindeki ışığın cılız olması, yaşayanların sahip olması gereken kederin fenere sirayet etmesi gibi ifadeler, yoksulluğun yaşanılan ortama ne kadar hakim olduğunu gösterir. Ancak, bölgedeki yoksulluğun eskiden beri olmadığı, ülkedeki ekonomik sıkıntılardan kaynaklandığı “*Sen asıl üç dört sene önce görecektin! Bütün makineler homurdanıyor, çalıştıracak adam bulamıyorlardı. Hiçbir zaman o kadar çok para kazanmamıştık.*” (Zola, 2003:8) sözlerinden anlaşılır. Ama “... *yoğun karanlık, birinci kattaki tek odayı dört bir yandan kaplamış, orada yorgunluktan bitkin düşmüş, ağızları açık, balık istifi gibi yatan yaratıkları adeta eziyor gibiydi.*” (Zola, 2003:16) ifadesi durumun ne kadar vahim olduğunu, insanların yaşamak için barındıkları ortamın nasıl da acınacak durumda olduğunu gösterir.

Ekonomik sıkıntılar ve iş bulma zorluğu yüzünden maden bölgesindeki insanlar çalışma koşullarının çok kötü durumda olmasına bakmaksızın buldukları işe dört elle sarılırlar. “... *kürek mahkumlarına yaraşır bu işi bulduğuna bin şükrederek, karşılık vermekten kaçınıyordu.*” (Zola, 2003:47). Çünkü bireyler, yaşamak ve ailelerinin varlığını devam ettirebilmek için asgari ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Maheu ailesi de zaman içerisinde gelir seviyesi iyice düştüğü için, çocuklarını da çalıştırmak zoruna kalır ve kendilerine bile yeterli gelmeyen evlerinin odalarından birisini Etienne’e kiraya vermek durumunda kalır. Aile o kadar yoksuldur ki “*Evde kahve bile kalmamıştı, su karın ağrısı ve ishal yapıyordu, açlığını bastırmak amacıyla günlerden beri sadece haşlanmış lahana yaprakları yemişlerdi.*” (Zola, 2003:22). Yoksulluğun derecesi o kadar yüksektir ki, çaresizce veresiye alışveriş yapan aileler, borçlarını ödeyemedikleri için tekrar yiyecek bir şeyler alabilmek ve “*Borcunun ertelenmesini istediği zaman kızını ya da karısını Maigrat’a göndermesi yeterliydi.*” (Zola, 2003:94). Bir tarafta soğuktan sapsarı kesilen çocuklar varken diğer tarafta, hizmetçilerinin bile yiyecek sıkıntısı çekmediği karnı tok, sırtı pek, sürekli aldatılma, kötülüğü yüreklendirme korkusuyla yoksullara hiç para yardımında bulunmayıp eskittikleri giyecekleri yardım olarak veren (Zola, 2003:96) zengin işveren aileler vardır.

Açlık ve sefalet iliklerine kadar işlemiş olan insanlar, kaybedecek bir şeyleri kalmadığı için artık düzene isyan etmeye, yaşamak için her şeyi yapmaya hazır hale gelmiştir. Kadınlar ise “*Saçı başı dağılmış, sırtlarında eski püskü giysilerinden oraları buraları gözükten, açıklıktan kırılan çocuklar doğurmaktan bitkin düşmüş dişi çıplaklığıyla.*” (Zola, 2003:361) vahşi birer hayvan haline dönüşmüşlerdir. Maden ocağında çalışan işçiler, açlığın kemiğe dayandığı bir ortamda, bütün ezilmişliklerine rağmen Etienne’in yaktığı isyan kıvılcımıyla yoksulluklarına başkaldırırlar. Onların grevi, madenlerde işlerin aksamasına, işverenlerin büyük zararlara uğramasına neden olur, bastırılan isyanda birçok madenci ölür. Ancak, Camus’ye göre, hayat ne kadar değerliyse ölüm de o kadar değerlidir, çünkü ölüm insanı dünyaya bağlar. Önemli olan, somut ve bireysel yaşamdır. Bu durumda genel ve evrensel ahlak sisteminden bahsedilemez (Camus, 2009:99). Ölenler yoksulluktan ve ezilmişlikten kurtulur çünkü “*Ölünce insanın karnı acıkamaz.*” (Zola, 2003:181), kalan işçiler ise eskisinden daha zor ve çetin şartlarda çalışmak zorunda kalır.

Köy yaşamı içerisinde insanların ayrılmaz birer parçası haline gelen gelenek, göreneklerin yanında, İslam öncesi ve sonrası inançların, tilsimlerin, falların, rüyaların, batıl inançların bolca kullanıldığı ‘Sevgili Arsız Ölüm’ romanı, Huvat ve ailesi etrafında şekillenip oluşur. Sık sık kente çalışmaya giden, kazancı iyi olduğu için otobüs alabilecek kadar geliri olan Huvat, yeniliğe açık bir yapıda olduğundan köye her dönüşünde beraberinde, soba, kuyu motoru, radyo, dikiş makinesi gibi o dönem için yenilik sayılan icatlar getirir. Köylünün geleneksel katı kurallara sıkıca bağlı olması, yeniliklere karşı olan tutumları ve yaşadığı bazı anlaşmazlıklardan dolayı şehre göç eder. Ancak ailesiyle birlikte köydeki yaşam biçimini, geleneklerini, batıl inançlarını da kente taşıdığı için, birçok aile gibi, köylülük ile kentlilik arasında sıkışır, kimlik ve kültür çatışmasının ortasında kalırlar.

Romanın başlangıcında, Huvat’ın zengin ve yenilikçi kişiliğinin yanında köylülerin de bir o kadar uygarlıktan uzak olduğunu belirtmek için “*Bu kez masmavi bir otobüsle çikagelmişti köye*” ve “*hayatlarında ilk kez gördükleri bu garip şey karşısında ilkin dehşetle irkildiler.*” (Tekin, 2017:7) şeklinde ifadeler kullanılır. Huvat’ın eşi Atiye’nin de kendisi gibi köyün geleneksel yapısına aykırı bir yapıda olduğu “*Yolda önüne bir erkek çıkınca durup erkeğe yol vermesini öğrenemedi.*” (Tekin,

2017:11) sözlerinden anlaşılır. Aktaş ailesi, her ne kadar köyün zengini olsalar da Dirmit'in nesnelere konuşmaya başlaması ve adının 'cinli kız'a çıkmasının yanında köyde yaşadıkları bazı olumsuz olaylardan dolayı şehre göç eder ve hemşerilerinin olduğu bir mahalleye yerleşir.

Bir umutla geldiği şehirde elini attığı dallar kuruyan, götürü iş alamayan Huvat “*Ben yevmiye gidemem, herkesi kendime güldüremem.*” (Tekin, 2017:81) deyip başkasının yanında çalışmayı kabul etmediği için işsiz kalır, aile ekonomik sıkıntı içerisinde girer ve ellerinde bulunan bilezikleri, halıları satmak zorunda kalır. Aile yoksul düşünce, aile bireyleri kendi aralarında didişmeye ve herkes birbirine yabancılaşmaya başlar. Böylece yoksulluk aile bireyleri arasındaki sevgi ve saygı bağlarını kopartır. Çünkü “*Aile içi bağların zayıf olduğu ve aile içi etkileşimlerde sorun yaşanan ailelerde çocuklar, ailelerine yabancılaşabilir.*” (Angenent ve Man 1996: 96). Huvat fırsat buldukça ailedekilere kızarak otoritesini sağlamaya çalışırken, büyükler de küçükleri ya azarlayarak ya da döverek kendi varlıklarını hissettirmeye çalışırlar.

Aile yoksulluk ve yoksunluk kısılcasına girince Huvat, hiçbir şey yapamamanın getirdiği uçsuz bucaksız bir güçsüzlük hissi ile farklı duygular içerisinde bocalar, kimlik arayışına girer. Aktaş ailesi, varlıklı iken gördükleri saygıyı, yoksulluk yüzünden, bir şeye sahip olamamanın ötesinde, hemşerilerinin dışlamasının, onlar tarafından dikkate alınmayıp görülmemenin acısını hissetmeye başlar. İşsiz kalan Huvat ve oğullarının, düzenli bir gelirleri olmadığı için, artık, ailenin de düzenli bir yaşamı kalmamış, eğitim, mutfak, giyim, sağlık giderleri yoksulluğun gölgesinde kalmıştır. İşsizlik, düzenli bir geliri olmayan Aktaş ailesinin kente uyum sağlamasını engellediği gibi, kente ve kentlilere karşı düşmanlık kin, gerilim gibi duyguların oluşmasına neden olur.

Kalorifer tesisatçılığı yaparak evin geçimini sağlayan Seyit hastalanınca, aile tek odalı ucuz bir eve taşınır. İyileşen Seyit tekrar iş bulamadığı için kabadayılıkla haraç toplamaya başlar. Okulda başarılı olan ve kendisini kitaplara veren küçük kız Dirmit kendisini aile bireylerine yabancı hissetmeye başlar. Askerden dönen Halit, hem evde kuş beslemesine izin verilmediği hem de karısından soğuduğu için evi terk eder. Aile reisi Huvat bazen gençlerle futbol oynar, bazen de bütün gün deniz seyretmeye gitmek gibi farklı alışkanlıklar edinir. Atiye her işin öncesinde ya da sonrasında batıl inançlara sarılıp onlardan medet umar. Okula değil de terziye çırak olarak gönderilen, bir türlü ölçü almayı, kesim yapmayı öğrenemeyen, iki bitmiş takım elbisenin dizlerine makasla pencere açan (Tekin, 2017:100) Mahmut oradan kaçır ama durumu babasına anlatan terzi zararını tahsil eder. Kadın berberinde çalışmaya başlayan çocuk, kadınların tacizinden korkar ve oradan kaçır, daha sonra farklı işlere girer çıkar. Çocuğu suç davranışına iten nedenlere bakıldığında aslında hepsinin, çeşitli düzeylerde yoksulluk ve yoksunlukla ilgili olduğu söylenebilir. Alman düşünür Goethe'nin deyişiyle, açlık en akıllı balıkları bile oltaya getirir.

Romanın sonunda Atiye hastalıktan ölür, Huvat köyüne döner. Böylece yoksulluk; yoksunluk karşısında nihai zafere odaklanan bir savaş açmayan, ancak hayatta kalmaya yönelik bir mücadelede ezilip duran, kente büyük umutlarla göçen aile bireylerinin her birini, rüzgarda sürüklenen yaprak gibi, farklı yönlerde savurur. Yoksulluğun kırsal yerine kentlerde daha çok hissedildiği, insanları çürümüşlüğü, kokuşmuşluğu kollarına attığı, ailelerin dağılmasına neden olduğu bir kez daha ortaya çıkar. Çünkü İngiliz yazar Daniel Defoe'nun da dediği gibi, açlık ne dost ne akraba ne insanlık ne de hak tanır.

2. SONUÇ

İnsan yaşamındaki farklı kesitlerden esinlenilerek yazılan romanlar, yazıldıkları dönemdeki toplumun gelenek, gelenek ve kültürleri hakkında bilgi kırıntıları da aktarırlar. Toplum bilimciler ve iktisatçıların çoğu kez üzerinde durdukları yoksulluk, edebiyat eserlerinde de sıkça karşımıza çıkar. Çünkü yoksulluk, gerçek hayatta, bazen toplumun kanayan bir yarası olarak varlığını sürdürmeye devam ederken, bazen de 1789 Fransız Devrimi'nde olduğu gibi, bir milletin kaderini değiştirecek güçte toplumsal bir değişime neden olabilir. Her iki durumda da yoksulluk, insanı, alışılageldiği ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar etkileyecek olursa, bireyin kişilik yapısı üzerinde derin etkiler ortaya çıkarabilir. Bu çerçevede, Germinal ve Sevgili Arsız Ölüm romanları da yoksulluğun aile düzeninde ne gibi değişiklikler yapabileceği üzerine kurgulanmış, toplumsal ve ekonomik sorunlar irdelenmiştir.

Rousseau'nun: “*Toplumdaki tabakaların arasında varlık bakımından hiçbir yurttaşın ne başkasını satın alacak kadar zengin, ne de kendini satmak zorunda kalacak kadar fakir olmaması gerekir.*” (1994: 164) şeklinde idealize ettiği insani bir yaşam biçimi ne gerçek hayatta ne de yazılan romanlarda görülebilecek gerçekler değildir. Çünkü insanlığın var olduğundan itibaren iki zıt kavram olan varsıllık

ve yoksulluk onunla birlikte varlığını sürdürecektir. Ancak toplumun temeli olan aile kurumunun yoksunluktan etkilenmemesi ve sağlam nesiller yetiştirebilmesi, aynı zamanda güçlü bir toplum oluşturulabilmesi için toplumsal değerlerin onu daima koruyup kollaması gerekir.

‘Germinal’deki yoksullar doğdukları topraklarda çalışıp yoksulluğu yaşarken, ‘Sevgili Arsız Ölüm’deki Aktaş ailesi göç ettikleri topraklarda yoksulluğu yaşarlar. Çünkü göçle gelenler, kent yarışmacı, yıkıcı çarkları içerisinde, genellikle kaybolan yaşamların, yok olan umutların, dramatik öykülerin figürleri haline gelirler. Yaşanılan sıkıntılara ve yoksunluğa karşı Zola’nın kahramanları, umutsuz ve sonunda kazanamayacak olsalar da başkaldırırlar. Tekin’in kahramanları ise rüzgâra göre yön değiştirip yaşamaya çalışarak zayıf bir karşı koyuş sergilerler. Maheu ailesi ve romandaki diğer yoksulların yoksunluktan etkilenmeleri olumsuz çalışma koşulları, hastalık, genç yaşta ölüm, çocuk yaştaki kızların hamile kalmaları, ilişkilerin maddiyat üzerine kurgulanması şeklindedir. Aktaş ailesindeki yoksulluk ise Huvat’ın iş bulamaması, çocuklarıyla yeterince ilgilenemediğinden ailenin dağılması, önceki varlıklı yaşamındaki gibi bir hayat tasavvur edip düştüğü yoksunluk durumunu kabul edememesi şeklinde kendini gösterir. Zola romanında sermaye sahiplerine karşı işçi kesimini, ezene karşı ezileni tutarak taraf olurken, Tekin; olayları olduğu gibi vermeyi tercih eder.

İnsan yaşamı içerisinde görülebilecek olayların farklı kesitlerinden esinlenilerek yazılan romanlar, yazıldıkları dönemdeki toplumun gelenek, görenek ve kültürleri hakkında bilgi kırıntıları da aktarırlar. Toplumbilimciler ve iktisatçıların çoğu kez üzerinde durdukları yoksulluk, edebiyat eserlerinde de sıkça karşımıza çıkar. Bu çerçevede, Germinal ve Sevgili Arsız Ölüm romanları da yoksulluğun aile düzeninde ne gibi değişiklikler yapabileceği üzerine kurgulanmıştır.

KAYNAKÇA

- Alagh, K. (1992). Rowth performance of the Indian economy, 1950-89: Problems of Employment and Poverty. *Development Economies*, 30(2), 97-116.
- Angenent, H. ve Anton de Man. (1996). *Backround Factors of Juvenile Delinquency*. Peter Lang Publishing, Inc. New York
- Bozkurt, V. (2004). Küreselleşmenin Toplumsal Sonuçları. *Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası Yayınları*, (38), 187-202.
- Camus, A. (2009). *Başkaldıran İnsan*. 7. Baskı, Çev: Yücel, T., İstanbul: Can Yayınları.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yay.
- Raimond, M. (1988). *Le Roman*. Paris: Armand Colin.
- Rousseau, J.J. (1994). *Toplum Sözleşmesi*. (Çev. Vedat Günyol), İstanbul: Adam Yayınları.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi: Ailenin Toplumdaki Yeri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Streeten, P. (1994). *Poverty Concepts and Measurement Poverty Monitoring: An International Concern*. London: St. Martins’s Press.
- Tekin, L. (2017). *Sevgili Arsız Ölüm*. 6. Baskı, İstanbul: İletişim yayınları,
- URL 1 <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi:13.05.2022